

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku
Wydział Instrumentalny

Adam Bruderek

**„Styl amerykański w muzyce XX wieku na przykładzie sonat na skrzypce i fortepian
Charlesa Ivesa, Aarona Coplanda i Johna Corigliano”**

Promotor: prof. zw. dr hab. Krystyna Jurecka

Niniejsza dysertacja doktorska przedstawia jeden z najważniejszych kierunków w muzyce XX wieku, jakim jest styl amerykański. Zagadnienia związane z tym tematem opisane zostaną na podstawie analizy trzech sonat na skrzypce i fortepian Charlesa Ivesa, Aarona Coplanda i Johna Corigliano.

W celu dokonania pełnej charakterystyki stylistyki amerykańskiej w XX wieku autor rozprawy w pierwszej kolejności porusza kwestię historii muzyki wywodzącej się z Nowego Kontynentu. W pierwszym rozdziale omawiana jest twórczość najwybitniejszych kompozytorów pochodzących ze Stanów Zjednoczonych. Dаты urodzenia pierwszych z wymienionych twórców przypadają na okres pierwszej połowy XIX wieku, zaś lata życia najmłodszych artystów sięgają pierwszych dekad XXI stulecia. Amerykańska kultura muzyczna podzielona została na dwie części: pierwszą z nich stanowi twórczość okolicznościowa i rozrywkowa, w tym w dużej mierze amatorska, natomiast druga została określona mianem „profesjonalna muzyka artystyczna II połowy XIX oraz XX wieku”.

Pierwszy zbiór obejmuje artystów takich jak Stephen Collins Foster (1826-1864), autor popularnych utworów rozrywkowych czy John Philip Sousa (1854-1932), twórca marszy wojskowych. Zaś jeśli chodzi o gatunki muzyczne, autor dysertacji zaliczył do tej grupy gospel, blues, jazz czy muzykę Indian.

Do spisu profesjonalnej twórczości natomiast, zostali zaliczeni kompozytorzy reprezentujący różne style. Jednymi z pierwszych uznanych twórców amerykańskiej muzyki poważnej byli artyści nawiązujący do stylu artystycznej muzyki europejskiej minionych epok - John Knowles Paine (1839-1906) oraz Horatio Parker (1863-1919). Kolejnymi istotnymi dla rozwoju kultury muzycznej Stanów Zjednoczonych kompozytorami byli Charles Ives (1874-1954), Henry Cowell (1897-1965) oraz Edgar Varese (1883-1965), którzy komponowali w duchu nowatorskich technik, łamiąc dziewiętnastowieczne konwenanse. Niebagatelną rolę w tworzeniu się narodowego idiomu twórczości amerykańskiej odegrali kompozytorzy, tworzący pod wpływem neoklasycyzmu, Walter Piston (1894-1976), Roy Harris (1898-1979) oraz Aaron Copland (1900-1990). W połowie XX wieku popularność zaczęli zyskiwać twórcy muzyki elektronicznej, których najważniejszymi przedstawicielami byli Otto Luening (1900-1996), czy Milton Babbitt (1916-2011). Równoległe do rozwoju tego rodzaju twórczości pojawiła się w Stanach Zjednoczonych także grupa kompozytorów, którzy tworzyli w nawiązaniu do neoromantycznych utworów z przeszłości oraz muzyki rozrywkowej, John Corigliano (1938-), David Del Tredici (1937-) oraz Lukas Foss (1922-2009). Rozdział pierwszy zamyka akapit poświęcony twórczości, żyjących na przełomie XIX i XX stulecia eksperymentatorów i minimalistów,

Johna Cage (1912-1992), Terry'ego Riley (1935), La Monte Younga (1935), Steve'a Reicha (1936) oraz Philipa Glassa (1937-).

Jednakowo ważne współistnienie w przestrzeni publicznej Stanów Zjednoczonych dwóch nurtów, amatorskiej utworów rozrywkowych i twórczości artystycznej, wyraźnie ukazują na kanwie jakiego rodzaju muzyki ukształtował się styl amerykański minionego stulecia.

Wyszczególnione w pierwszym rozdziale gatunki muzyczne oddziaływały w sposób bezpośredni lub pośredni na inwencję twórczą Charlesa Ivesa, Aarona Coplanda i Johna Corigliano. Bowiem kompozytorzy ci, nawiązując w swojej twórczości do amerykańskiego dziedzictwa kulturowego, mniej lub bardziej świadomie odnosili się do głównych kierunków muzycznych Stanów Zjednoczonych.

Drugi rozdział dysertacji szczegółowo omawia trzy sonaty na skrzypce i fortepian trzech wyżej wymienionych kompozytorów wraz z biografiami ich twórców. Treści dotyczące sylwetek tych artystów obejmują informacje na temat ich życia osobistego, zawodowego oraz ogólnego zarysu twórczości. Zagadnienia związane z utworami natomiast, zawierają genyzy powstania, podstawowe elementy budowy, a także cechy charakterystyczne tych dzieł.

W trzecim rozdziale autor porusza kwestię kluczową dla całej rozprawy. Problematyka ta polega na wskazaniu w trzech wyżej wymienionych sonatach na skrzypce i fortepian elementów stylu amerykańskiego. We wszystkich tych utworach zagadnienie to realizowane jest dzięki wyodrębnieniu technik kompozytorskich stosowanych przez twórców amerykańskich w zakresie wybranych elementów dzieła muzycznego. Do najważniejszych środków artystycznego przekazu, jakimi posługiwali się kompozytorzy, wywodzący się ze Stanów Zjednoczonych zaliczyć należy skomplikowaną, nieregularną rytmikę, złożoną, oryginalną harmonikę, stosowanie zabiegów, pochodzących z różnych gatunków muzycznych, charakterystyczną przejrzystość i gęstość faktury, a także intencjonalne podążanie własnymi ścieżkami twórczymi, niejako w oderwaniu od utartych stylów minionych epok oraz ówczesnie panujących muzycznych trendów.

W podsumowaniu autor dysertacji stwierdza, iż muzyka amerykańska odróżnia się na tle twórczości, pochodzącej z innych rejonów świata, za sprawą inspiracji i otwartości na różne style muzyczne jej twórców. Pomimo iż Ives, Copland i Corigliano reprezentują trzy różne pokolenia, teoretyczne założenia ich twórczości są bardzo zbliżone. Każdy z tych kompozytorów obficie czerpał z rodzimej kultury, którą w większości stanowiły utwory rozrywkowe i okolicznościowe. Ponadto jedną z najważniejszych idei, jaka przyświecała wyżej wymienionym artystom, było łączenie wielu rozmaitych elementów stylistycznych, co sprawia, że muzyka tych twórców wyraźnie nawiązuje, zarówno do utworów neoklasycznych oraz neoromantycznych, jak i amerykańskiej twórczości rozrywkowej i ludowej.

**Stanisław Moniuszko Academy of Music Gdańsk
Instrumental Faculty**

Adam Bruderek

„American style in the 20th-century music, based on sonatas for violin and piano by Charles Ives, Aaron Copland and John Corigliano”

Promoter: Prof. Krystyna Jurecka

This doctoral dissertation presents one of the most important trends in twentieth-century music – the American style. Issues related to this topic will be described on the basis of analysis of three sonatas for violin and piano by Charles Ives, Aaron Copland and John Corigliano.

In order to fully characterize American stylistics in the 20th century, the author of the dissertation first touches on the issue of the history of music derived from the New Continent. In the first chapter the work of the greatest composers associated with the United States is discussed. The dates of birth of the firsts of these figures fall on the first half of the 19th century, while the years of life of the youngest artists date back to the first decades of the 21st century. American music culture has been divided into two parts: the first one is occasional and popular music, mainly amateur, while the second has been described as "professional artistic music of the second half of the 19th and 20th century”.

The first set includes artists such as Stephen Collins Foster (1826-1864), author of popular entertainment works or John Philip Sousa (1854-1932), composer of military marches. However, when it comes to music genres, the author of the dissertation included gospel, blues, jazz or Indian music in this group.

Composers representing various styles were included to the list of professional works. Among the first recognized composers of American classical music were artists referring to the artistic style of European music of the previous eras - John Knowles Paine (1839-1906) and Horatio Parker (1863-1919). Other composers important for the development of the United States music culture were Charles Ives (1874-1954), Henry Cowell (1897-1965) and Edgar Varese (1883-1965), who composed in the spirit of innovative techniques, breaking the nineteenth-century conventions. Also artists, influenced by neoclassicism, Walter Piston (1894-1976), Roy Harris (1898-1979) and Aaron Copland (1900-1990) played a significant role in forming the national idiom of American music. Composers of electronic music whose most important representatives were Otto Luening (1900-1996) and Milton Babbitt (1916-2011) began to gain popularity in the mid-20th century. Parallel to the development of this kind of works, a group of artists who composed in reference to neo-romantic works from the past as well as popular music, also appeared in the United States - John Corigliano (1938-), David Del Tredici (1937-) and Lukas Foss (1922-2009). The first chapter closes the paragraph about the works of experimentalists and minimalists living at the turn of the 19th and 20th centuries, John Cage (1912-1992), Terry Riley (1935-), La Monte Young (1935-), Steve Reich (1936-) and Philip Glass (1937-).

Equally important coexistence of two trends in the public space of the United States - amateur popular works and artistic output, clearly shows on which kind of music the American style of the last century has shaped.

The music genres listed in the first chapter directly or indirectly influenced the creativity of Charles Ives, Aaron Copland and John Corigliano. These composers more or less consciously referred to the main musical directions of the United States.

The second chapter of the dissertation discusses in detail three sonatas for violin and piano of the three above-mentioned composers along with their biographies. This fragment includes information about personal and professional life of these artists, as well as the general outline of their work. While the issues related to the sonatas include the information about the origin, the basic elements of construction, as well as the characteristic features of these works.

In the third chapter, the author touches on the key issue of the whole dissertation. This issue is pointing out American-style elements in the three above-mentioned sonatas for violin and piano. In all of those pieces the issue is carried out using extracting the composition techniques used by the American composers, in terms of the chosen elements of the musical piece. The most important media of artistic expression used by composers originating from the United States include complicated, irregular rhythmic, complex, original harmonics, the use of procedures from various musical genres, characteristic transparency and density of the texture, as well as intentional following own creative paths, in a way detached from the usual styles of the past eras and prevailing musical trends.

In summary, the author of the dissertation states that American music is very original in comparison to works originating from other regions of the world, due to inspiration and openness to various musical styles of its creators. Although Ives, Copland and Corigliano represent three different generations, the theoretical assumptions of their work are very similar. Each of these composers abundantly derived from their native culture, which consisted mostly of popular and occasional pieces. In addition, one of the most important ideas that guided the above-mentioned artists was combining many different stylistic elements, which means that the music of these artists clearly refers to both neoclassical and neo-romantic works, as well as American popular and folk art.